

Τράπεζα Θεμάτων Αρχές Φιλοσοφίας Β' Λυκείου

GI_V_FIL_0_14800

ΘΕΜΑ 144^ο**ΟΜΑΔΑ Α**

1α. Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η ιδέα της τέχνης ως μίμησης ή αναπαράστασης της φύσης και της ζωής επικρατεί αναντίρρητα στη μοντέρνα τέχνη.
2. Κατά τους εμπειριστές η γνώση μας για τον κόσμο προέρχεται κυρίως από τον ορθό λόγο.
3. Ο Αριστοτέλης πιστεύει πως προϋπόθεση για την επίτευξη γνώσης αποτελεί η επαγωγική πορεία, δηλαδή η μετάβαση από το μερικό και συγκεκριμένο στο γενικό και αφηρημένο.
4. Ο Βρετανός εμπειριστής Μπέικον ισχυρίζεται πως οι ιδέες μας δεν είναι έμφυτες, αλλά διαμορφώνονται στη βάση των εντυπώσεων που μας παρέχουν οι αισθήσεις.
5. Η μεταφυσική πήρε το όνομά της από το σύγγραμμα *Μετά τα Φυσικά* του Αριστοτέλη.

(μονάδες 10)**ΘΕΜΑ Α1****1α**

1-Σ, 2-Λ, 3-Λ, 4-Σ, 5-Σ

1β. Να αποδώσετε το φιλοσοφικό περιεχόμενο των όρων: βάθος έννοιας (με χρήση παραδείγματος), φυσικαλισμός (θεωρία ταυτότητας), ιδεαλισμός.

(μονάδες 15)**1β**

Βάθος έννοιας: Το σύνολο των ομοειδών αντικειμένων που υπάγονται σε μία έννοια και έχουν κάποια κοινά χαρακτηριστικά. Για παράδειγμα, η έννοια «ζώο» έχει μικρότερο βάθος από την έννοια «θηλαστικό».

Ιδεαλισμός: Είναι φιλοσοφική θεωρία που υποστηρίζει ότι μόνο η συνείδησή μας έχει πραγματική υπόσταση και ότι ο υλικός κόσμος είναι μόνο προϊόν των αισθήσεων και των παραστάσεων.

Φυσικαλισμός ή θεωρία ταυτότητας: Φιλοσοφική τάση που υποστηρίζει ότι κάθε νοητικό συμβάν ταυτίζεται απόλυτα με ένα φυσικό συμβάν, το οποίο οι φυσικές επιστήμες μπορούν να εντοπίσουν στον εγκέφαλό μας. Για παράδειγμα, όταν σκέφτομαι, νιώθω πόνο, λύπη, αγάπη, δε συμβαίνει τίποτα περισσότερο από τον ερεθισμό κάποιων νευρώνων του εγκεφάλου.

ΘΕΜΑ Α2

2α. Ποια είναι η προσθήκη του Λοκ στην εμπειριστική συλλογιστική;

(μονάδες 12)

2β. Με ποια επιχειρήματα ένας οπαδός της καντιανής ηθικής θεωρίας θα απέρριπτε την εφαρμογή της θανατικής ποινής;

(μονάδες 13)

2α

α) Ο Λοκ εμπλουτίζει τη συλλογή θεμελιωδών γνώσεων με τη λειτουργία μιας εσωτερικής αίσθησης, ενός αναστοχασμού. Αυτή η εσωτερική αίσθηση αποτυπώνει ως «αντικείμενα» και τις καταστάσεις της εσωτερικής λειτουργίας του νου, το τι συμβαίνει, όταν, για παράδειγμα, σκεφτόμαστε, πιστεύουμε, επιθυμούμε, αμφιβάλλουμε κλπ. Πέρα από αυτή την εσωτερική αίσθηση δεν υπάρχουν στοιχεία της γνώσης του κόσμου που να μπορούν να θεωρηθούν *a priori*, να είναι δηλαδή ανεξάρτητα από την εμπειρία. Ο νους δεν είναι τίποτα περισσότερο από ένας «άγραφος χάρτης» (*tabula rasa*) στον οποίο αποτυπώνεται το υλικό της εσωτερικής και εξωτερικής αίσθησης.

β) Ο Καντ υποστήριζε ότι εκείνο που έχει σημασία δεν είναι τόσο το ποια θα ήταν πράγματι η συνέπεια μιας ηθικά μη ορθής πράξης – το ότι δηλαδή θα προέκυπτε μεγαλύτερη κοινωνική βλάβη παρά ωφέλεια – αλλά μάλλον το ότι ένας ορθολογικός άνθρωπος δε θα μπορούσε να κάνει κάτι τέτοιο – να ζει δηλαδή σε μια τέτοια κατάσταση κατάργησης ενός σημαντικού κοινωνικού θεσμού. Σύμφωνα με αυτή την ανάλυση, εκείνο που κάνει τη θανατική ποινή ηθικά εσφαλμένη είναι ότι η πράξη αυτή δεν μπορεί να θεωρηθεί ορθολογική: δεν μπορεί δηλαδή κάποιος να λέει ότι υπερασπίζεται την ανθρώπινη ζωή και το δικαίωμα του κάθε ανθρώπου να ζήσει, οδηγώντας έναν άλλο άνθρωπο στο θάνατο.